

STUDENTEN IN DE LAND- EN TUINBOUW

In deze bijdrage proberen we aan de hand van een aantal concrete vragen de belangrijkste aspecten van werken met studenten in 2016 bevattelijk te overlopen.

SOCIALE ZAKEN

Chris Botterman, hoofd Sociale Zaken Boerenbond

Situering

Het schooljaar is bijna afgelopen. De zomervakantie nadert nu zeer snel! In deze periode worden heel wat studenten gecontacteerd om tijdens de komende zomer te helpen bij het opvangen van het toegenomen werk. In de land- en tuinbouwsector kunnen studenten ook worden ingezet voor gelegenheidsactiviteiten, naast de seizoenwerknemers. Studententarbeid is nochtans geen synoniem van vakantiewerk. Een student kan immers ook tijdens het schooljaar tewerkgesteld worden. Een belangrijke nieuwigheid dit jaar is de versoepelde combinatie van seizoenarbeid en het werken als student (zie *Boer&Tuinder* van vorige week). Nieuw is dat studenten ook met een tractor mogen rijden, als ze het juiste rijbewijs hebben! In deze bijdrage proberen we aan de hand van een aantal concrete vragen de belangrijkste aspecten van werken met studenten in 2016 bevattelijk te overlopen.

1 Wie is student?

In de wet komt geen definitie voor van wie student is. Het begrip student kan ruim geïnterpreteerd worden: al diegenen die regelmatig ingeschreven zijn in een onderwijsinstelling worden als student beschouwd. Het gaat hier onder meer over regelmatige scholieren die secundair, hoger of universitair onderwijs volgen in dagonderwijs, en over thesisstudenten of over diegenen die een examen voor de centrale examencommissie voorbereiden. Studenten daarentegen die enkel avondschool volgen (bijvoorbeeld taalonderwijs), of diegenen die een beperkt leerplan van maximum 15 lessen per week volgen in dag- of avondonderwijs, kunnen niet met een studentenovereenkomst in dienst worden genomen.

2 Wat met schoolverlaters?

Schoolverlaters zijn jongeren die hun studies beëindigd hebben of deze vroegtijdig stopzetten. Wanneer een student zijn studies beëindigt of zijn studies stopzet in juni of juli en zich bij de VDAB inschrijft om zijn wachttijd in het kader van de werkloosheidsreglementering te laten starten, kan hij tijdens de daaropvolgende zomervakantie nog als student werken. Hij kan immers alsnog beslissen om vanaf het volgende schooljaar verder te studeren. Als hij evenwel niet verder studeert, is er na de zomervakantie geen studententarbeid meer mogelijk. Een student die zijn studies reeds vroegtijdig stopzet in de loop van het school- of academiejaar en zich officieel uitschrijft als student, kan voor de rest van het schooljaar, en ook in de daaropvolgende vakantieperiode, niet meer werken als student.

3 Vanaf welke leeftijd kan een student werken?

De voltijdse leerplicht eindigt op de leeftijd van 16 jaar, of 15 jaar voor zover op dat ogenblik reeds de eerste twee jaren van het middelbaar onderwijs gevolgd werden. Tijdens de periode van de voltijdse leerplicht kan een jongere onder geen enkel beding tewerkgesteld worden. Dat is in strijd met het verbod op kinderarbeid. Op de leeftijd van 16 of 15 jaar zullen in de meeste gevallen al twee jaar middelbaar onderwijs gevolgd zijn. Nadien volgt de periode van de deeltijdse leerplicht. De

deeltijdse leerplicht neemt een aanvang op de leeftijd van 16 jaar, of op de leeftijd van 15 jaar voor zover er op die leeftijd reeds twee jaren van het secundair onderwijs gevolgd zijn. De deeltijdse leerplicht eindigt op 30 juni van het kalenderjaar waarin de jongere 18 jaar wordt. Tijdens de periode van de deeltijdse leerplicht kan de student als volgt tewerkgesteld worden:

> volgt hij voltijds dagonderwijs: er kan op elk ogenblik (tijdens het schooljaar én ook tijdens de vakantieperiodes) een studentenovereenkomst gesloten worden;

> volgt hij deeltijds onderwijs: de student kan naast zijn deeltijdse studie verbonden zijn door een deeltijdse arbeidsovereenkomst, een deeltijdse stage-overeenkomst, een industriële leerovereenkomst, een leerovereenkomst van de middenstand of van overbruggingsuitkeringen genieten.

Er kan alleen een studentenovereenkomst gesloten worden buiten de tijd die besteed wordt aan de studie en dit uitsluitend tijdens de schoolvakanties en dit voor zover de betrokken student, naast zijn deeltijdse studie, niet verbonden is door één van de deeltijdse overeenkomsten die we hierboven vermeld hebben.

Na de periode van deeltijdse leerplicht is de student meerderjarig (dus 18 jaar of ouder) en kan er op elk ogenblik (dit wil zeggen zowel tijdens het schooljaar als tijdens de vakanties) een studentenovereenkomst gesloten worden.

4 Moet er een contract op papier opgesteld worden?

Voor elke jongere die als student kan beschouwd worden, moet er een schriftelijke arbeidsovereenkomst voor studenten worden afgesloten. Dat is ook het geval wanneer men studenten laat werken in de seizoenregeling. Dit is voor sommige werkgevers een verrassing omdat wij in het kader van de seizoenregeling een vrijstelling hebben van een schriftelijke arbeidsovereenkomst! Wat studenten betreft, kunnen we niet afwijken. Die verplichting komt in de wet voor. Wees dus voorbereid! Er moet dus altijd een geschreven contract zijn. Je kan bij Boerenbond zowel een klassieke studentenovereenkomst (in het kader van de 50 dagen, zie verder) als het specifieke model voor studenten die werken als seizoenwerknemer verkrijgen. Die modeldocumenten vind je op de Boerenbondwebsite (www.boerenbond.be > Kenniscentrum > Ik moet personeel tewerkstellen). De documenten zitten achter een slotje, waardoor je moet inloggen om ze te kunnen raadplegen.

5 De combinatie van de seizoenregeling én een klassieke studentenovereenkomst

Een jongere kan via een klassieke studentenovereenkomst 50 dagen per jaar werken. In de seizoenregeling

voor de tuinbouwsector kunnen jongeren gedurende 65 dagen tewerkgesteld worden. Sinds 1 oktober 2013 kan men de beide regelingen combineren: een jongere zou dus in totaal gedurende 115 dagen per jaar tewerkgesteld kunnen worden in de tuinbouwsector! Dit is nieuw, want vroeger was er hoe dan ook een cumuleerbeperking tot maximaal 65 dagen. Het is wel zo dat in de regelgeving voorzien was dat altijd eerst de 50 dagen in de studentenregeling moesten worden uitgeput alvorens de jongere tewerkgesteld kon worden als seizoenwerknemer. Dit wil evenwel niet zeggen dat de betrokken jongere ook in de feiten eerst als student met een studentenovereenkomst moet werken. Er wordt alleen gevraagd dat het quotum van 50 dagen vastgelegd is in de Dimona-databank. Een onderneming kan al in februari 50 werkdagen als student vastleggen voor de periode juli-augustus.

OPGELET, VOOR ALLE STUDENTEN MOET ER CONTRACT OP PAPIER ZIJN!

Belangrijke nieuwigheid. Vorige week deelden we in *Boer&Tuinder* mee dat er op de ministerraad een ontwerp van Koninklijk Besluit is goedgekeurd om de keuzemogelijkheid in hoofde van de werkgever tussen de tewerkstelling van jongeren als seizoenwerknemer dan wel met een klassieke studentenovereenkomst, terug mogelijk te maken. Dit Koninklijk Besluit moet alleen nog een advies krijgen van de Raad van State en wordt dan gepubliceerd. De aangepaste regelgeving zou vanaf 1 juli 2016 in werking treden. We komen er zeker op terug in wanneer dit KB gepubliceerd is. Dit is alleszins een belangrijke vereenvoudiging voor de werkgevers in de land- en tuinbouwsector.

6 Hoeveel loon moet er betaald worden?

Wanneer men een student in dienst neemt in de seizoenregeling, dan kan hetzelfde loon betaald worden dat ook de andere seizoenwerknemers krijgen. De jongere wordt immers aangeworven in het kader van de seizoenregeling. Wanneer men daarentegen een klassieke studentenovereenkomst zou afsluiten, moet het loon van een vaste werknemer betaald worden (van de toepasselijke categorie). Er kan dus een verschil in loon zijn naargelang de keuze die men maakt. Door het feit dat (zie punt 5 hierboven) dat er met ingang van 1 juli 2016 opnieuw een keuzemogelijkheid zal zijn omtrent in welke hoedanigheid men de jongere in dienst wil nemen,

Tabel. Voorwaarden om als kind ten laste beschouwd te worden in 2016 (in euro)

	Netto bestaansmiddelen	Bruto voor 20% beroepskosten	Bruto belastbaar (incl. de vrijgestelde inkomsten uit studententarbeid)	Brutobezoldiging uit studententarbeid incl. RSZ
Ouders (1)	3.140,00	3.925,00	6.535,00	6.717,03
Alleenstaande ouders (2)	4.530,00	5.662,50	8.272,50	8.502,93
Gehandicapt kind alleenstaande ouder (3)	5.750,00	7.187,50	9.797,00	10.071,41

(1) Kind van ouders die gezamenlijk belast worden

(2) Kind van een alleenstaande belastingplichtige

(3) Gehandicapt kind van een alleenstaande belastingplichtige

zal er wellicht in de meeste gevallen voor geopteerd worden voor de seizoenregeling. De moeilijkheid die zich in het verleden stelde met het hogere loon voor een student met een klassieke overeenkomst, zal dus minder frequent voorkomen.

7 Hoeveel uren mag een jongere werken?

Voor -18 jarigen moet men zich in principe houden aan maximaal 8 uur/dag én aan 38 uur per week. Voor deze minderjarige moet er ook, behalve zondag, een bijkomende vrije dag worden voorzien. Bijkomende uren zijn alleen in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk, namelijk bij overmacht of bij een ongeval. Deze groep mag in principe ook niet op zon- en feestdagen werken. Voor de meerderjarige studenten gelden dezelfde regels inzake arbeidsduur als voor vaste werknemers en seizoenwerknemers. Dit wel zeggen dat deze jongeren eventueel tot 11 uur/dag en mogelijk zelfs meer uren dan 38 uur/week kunnen werken.

8 Mogen studenten alle werkzaamheden uitvoeren?

Een aantal werkzaamheden is uitdrukkelijk verboden voor studenten. Dit verbod is evenwel niet van toepassing voor studenten die ouder zijn dan 18 jaar, voor zover zij niet betrokken worden bij het besturen van gemotoriseerde transportwerktuigen. De werkzaamheden waar het over gaat, moeten kaderen in hun studierichting en de werkgever moet vooraf een advies inwinnen van de arbeidsgeneeskundige dienst waarbij hij aangesloten is. Dit hield concreet in dat studenten niet met een tractor of een gemotoriseerde machine mogen rijden. Kris Peeters, minister van Werk, heeft nu wel aanvaard dat jongeren die over een geldig rijbewijs beschikken wel degelijk ook als student een tractor mogen besturen. Voor andere machines en gemotoriseerde werktuigen verandert er niets en moet met de arbeidsgeneesheer overleg worden gepleegd. Voor studenten die ouder zijn dan 18 jaar wordt wel aanvaard dat zij een heftruck met een geringe hefhoogte bedienen. Studenten tussen 16 en 18 jaar kunnen ook een heftruck bedienen als het gaat om toestellen waarbij de bestuurder naast het transportwerktuig meeloopt.

Daarnaast is elke arbeid die studenten blootstelt aan chemische, fysische en biologische agentia verboden. Het is dus belangrijk daar goed op te letten en dit eventueel vooraf te bespreken met de arbeidsgeneesheer.

9 Welke sociale bijdragen moeten er betaald worden?

Klassieke student. Jongeren die werken met een klassieke arbeidsovereenkomst voor studenten kunnen gedurende 50 dagen per jaar werken bij een of meerdere werkgevers. Deze 50 dagen kunnen over het hele jaar gespreid worden. In principe moeten op het loon dat aan de student betaald wordt, de normale socialezekerheidsbijdragen berekend worden zoals voor een reguliere werknemer (arbeider of bediende). Onder bepaalde voorwaarden kan er afgeweken worden van het normale RSZ-tarief en kan gebruik gemaakt worden van de solidariteitsbijdragen (5,42% werkgeversbijdragen én 2,71% werknemersbijdragen). In totaal is er dus slechts 8,13% RSZ-bijdrage verschuldigd. Deze sociale bijdragen worden berekend op het werkelijk uitbetaalde loon aan 100% en niet aan 108% zoals bij arbeiders. De drie voorwaarden om van dit verminderde tarief gebruik te kunnen maken, zijn: (1) er is een studentenovereenkomst op papier afgesloten; (2) er wordt niet gewerkt op dagen dat de student in de onderwijsinstelling moet zijn; én (3) men houdt zich aan het maximum van 50 dagen arbeid op jaarbasis. Op basis van de afgesloten overeenkomst kan de werkgever de arbeidsdagen die met de student zijn afgesproken reserveren via de Dimona-aangifte. Op die manier kan de

werkgever bijvoorbeeld elke zaterdag van het jaar vastleggen via Dimona. Deze Dimona-aangiften moeten telkens voor een kwartaal gebeuren.

Wanneer een student langer dan de voorziene 50 dagen bij dezelfde werkgever zou werken, dan zullen de eerste 50 dagen onder de toepassing van de solidariteitsbijdrage behouden kunnen blijven, op voorwaarde dat de werkgever vanaf de 51ste dag de betrokken student aangeeft in zijn kwartaalaangifte met de normale RSZ-tarieven voor vaste werknemers (of als seizoenwerknemer met de forfaitaire RSZ). Doet hij dat niet, dan zullen de normale RSZ-bijdragen van toepassing zijn en dit vanaf de eerste dag van de tewerkstelling!

Als een student het toegelaten quotum van 50 dagen overschrijdt bij meerdere werkgevers, dan zal enkel de werkgever bij wie de overschrijding gebeurt gereguleerd worden, tenzij deze werkgever ook vanaf dag 51 de normale socialezekerheidsbijdragen toepast.

VANAF NU MOGEN STUDENTEN OOK MET EEN TRACTOR RIJDEN.

Praktische werkwijze van de RSZ. Er gebeurt elk kwartaal een vergelijking tussen het aantal gereserveerde dagen (via de Dimona-aangifte) én het effectief gepresteerd aantal dagen zoals die blijken uit de kwartaalaangifte. Op basis van deze vergelijking zal de RSZ automatisch de teller in de Dimonadatabank aanpassen. Er bestaat immers voor studenten een echte teller in Dimona: de student kan zelf checken hoeveel dagen hij nog kan werken met de solidariteitsbijdrage. Via www.studentatwork.be kan de student deze beveiligde webapplicatie student@work50days raadplegen. Hij kan een toekomstige werkgever een toegangscode geven zodat ook de werkgever het aantal dagen kan verifiëren.

Seizoenwerknemer. Zoals hoger aangehaald kunnen studenten ook werken in de seizoenregeling. Dit zal vanaf 1 juli opnieuw kunnen onder meer soepele voorwaarden. In deze regeling kunnen ze 65 dagen werken. Er moet dagelijks een Dimona-aangifte gebeuren, er moet een gelegenheidsdocument worden aangemaakt, enzovoort. Alle andere regels die gelden voor seizoenwerknemers moeten ook hier worden toegepast. Zoals hoger aangehaald, moet er ook een arbeidsovereenkomst opgemaakt worden voor een student die werkt in de seizoenregeling.

In dit geval worden de socialezekerheidsbijdragen die gelden voor seizoenpersoneel berekend op het forfaitair dagloon dat voor de landbouw (19,21 euro) of voor de tuinbouw (18,77 euro) van toepassing is. Dit houdt in dat de per dag verschuldigde sociale bijdrage ongeveer 7,13 euro bedraagt.

10 Moet er bedrijfsvoorheffing worden ingehouden?

In principe moet er ook voor een student een inhouding op het loon gebeuren. Dit dient als voorschot op de later door de jongere verschuldigde belasting. Er moet bedrijfsvoorheffing ingehouden worden, zelfs als men weet dat de student achteraf door de belastingadministratie zal worden terugbetaald.

Wanneer echter aan de voorwaarden voldaan is om gebruik te kunnen maken van de solidariteitsbijdragen in plaats van de normale socialezekerheidsbijdragen (zie hoger), dan kan er een vrijstelling worden toegepast en moet er geen bedrijfsvoorheffing ingehouden worden. In dit geval is het percentage dus 0%.

Wanneer men de student laat werken als seizoenwerknemer moet er wel een bedrijfsvoorheffing van 11,11% worden ingehouden, zoals voor de overige seizoenwerknemers (en voor zover de werkgever geen gebruik maakt van seizoenlonen in de fiscaliteit). Wanneer er

bedrijfsvoorheffing wordt afgehouden, wordt er ook een fiscale fiche 281.10 opgemaakt. Die wordt aan de student bezorgd. Hij zal dan later de ingehouden bedrijfsvoorheffing terugkrijgen bij de afrekening van de belastingen.

11 Moet de student zelf belastingen betalen?

Een student zal op basis van zijn tewerkstelling in 2016 geen belastingen verschuldigd zijn voor zover zijn netto belastbaar inkomen over het jaar 2016 niet hoger is dan 7420 euro. Op dit bedrag zijn de beroepskosten al in mindering gebracht. De student die meer verdient dan 7420 euro (netto belastbaar), moet wel een aangifte in de personenbelasting doen. Het totaal bruto belastbaar bedrag is afhankelijk van de vraag of de normale RSZ-inhouding of de solidariteitsinhouding van toepassing is.

12 Is de student nog persoon ten laste van zijn ouders?

Het loon van een student wordt nooit samengevoegd met het inkomen van de ouders. Het inkomen van de student heeft wel een impact op de belastingssituatie van de ouders. Een student kan immers onder bepaalde voorwaarden als kind ten laste beschouwd worden.

Om als kind ten laste beschouwd te kunnen worden, moet de student op 1 januari van het aanslagjaar (dit wil zeggen 1 januari 2017 voor de inkomsten van 2016) deel uitmaken van het gezin. Er mag door de ouders geen loon aan de student zijn toegekend en zijn bestaansmiddelen mogen een bepaald bedrag niet overschrijden (zie tabel pagina 14). Hierbij moet evenwel geen rekening gehouden worden met: onderhoudsuitkeringen ten belope van 3140 euro; inkomsten uit studentenarbeid ten belope van 2610 euro; de wettelijke gezinsbijslagen; studiebeurzen enzovoort.

De vermindering voor kinderen ten laste wordt toegekend onder de vorm van een verhoging van het gedeelte van het inkomen dat vrijgesteld is van belastingen. De basisvrijstelling is voor elke belastingplichtige 7130 euro (inkomstenjaar 2016). Voor iemand met een belastbaar inkomen dat niet hoger is dan 26.150 euro bedraagt het vrijgestelde bedrag 7420 euro.

Bij dit basisbedrag wordt voor de inkomsten van 2016 een verhoging toegevoegd in functie van het aantal kinderen ten laste: één kind: 1520 euro extra; twee kinderen: 3900 euro extra; drie kinderen: 8740 euro extra; vier kinderen: 14.140 euro extra (en dan 5400 euro per extra kind ten laste).

13 Blijft het kindergeld voor de ouders behouden?

Tot 31 augustus van het jaar waarin de student de leeftijd van 18 jaar bereikt, wordt er onvoorwaardelijk kinderbijslag toegekend. Deze periode valt samen met het einde van de leerplicht, verlengd met de vakantie maanden voor het niet-hoger onderwijs. Daarna is er nog een maximaal recht op kinderbijslag tot de leeftijd van 25 jaar en zal men voor de verdere toekenning meestal slechts rekening moeten houden met het aantal uren dat per kwartaal gepresteerd is. Voor jongeren die werken als student moet men zich geen zorgen maken voor wat een tewerkstelling betreft tijdens de grote vakantie (het derde kwartaal), tenzij het gaat om de laatste zomervakantie. In het eerste, tweede, vierde kwartaal en tevens tijdens de laatste zomervakantie, mag daarentegen het aantal gepresteerde uren niet hoger zijn dan 240. Er wordt geen rekening gehouden met het inkomen.

Houdt men zich aan die voorwaarden, dan blijft het kindergeld voor de ouders behouden. In bepaalde gevallen moet er ook rekening worden gehouden met een maximaal bedrag dat per maand mag worden verdiend, namelijk 520,08 euro. Dit is het geval wanneer deeltijds onderwijs gevolgd wordt of voor jongeren met een leerovereenkomst.